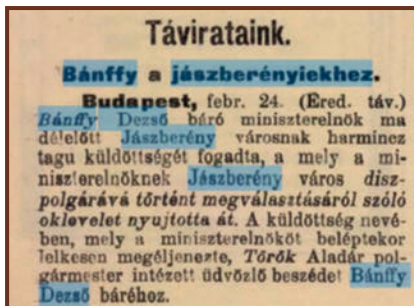

(folytatás a 13. oldalról)

Az említett „ischli klauzula” egy 1898-as törvényjavaslat közkeletű gúnyelnevezése volt, aminek tartalma, pontosabban 5. §-a kimondta az oszt-rák-magyar gazdasági kiegyezést minden 10 évben újra kell tárgyalni. De Bécsben az akkori kaotikus politikai viszonyok között ennek újratárgyalá-

sára nem volt reális lehetőség. Bányffy ezzel az egyoldalú döntésével ideiglenesen 1903-ig meghosszabbította minden előzetes tárgyalás nélkül. Ez a döntése a 48-as alapokon álló (vagyis a teljes kiegyezést elutasító) ellenzék számára teljességgel elfogadhatatlan volt. Sikeresen szerveztek országos utcai demonstrációkat és akkor még a hárszabály lehetőséget biztosított a parlamenti obstrukcióra, amely végül a Bányffy-kormány bukásához vezetett.

Magában a parlamenti obstrukción Apponyi Albert nem vett részt, édesapja ekkor már súlyos beteg volt

– „atyám halálos ágyához kellett távoznom”- írta később – de ő mindig valotta Jókai híres mondását a „medicina pejor morbo” (a gyógyszer rosszabb a halálnál).

Díszpolgári cím átadása

1899. február 24-én végül átadták a díszpolgári címet. Bányffy Dezső ekkor már bukott miniszterelnökként délelőtt fogadta Jászberény város harmincz tagú küldöttségét, akik átnyújtották a város díszpolgárává történt megválasztásáról szóló oklevelet. A jászberényi küldöttség a miniszterelnököt beléptekor lelkesen megéljenzte az üdvözlő beszédet Török Aladár polgármester mondta el.

Kedves Olvasó! Ezt a tanulmányt még 2018-ban készítettem, de minden célzás nélkül és minden politikai elkötelezettség nélkül százhusz év távlatából talán mai is tanulságosnak tűnik. Vagy tévedek? Döntse el a kedves olvasó.

Források:

Anka László: *Gróf Apponyi Albert belpolitikai pályafutása a dualizmus korában.*

Doktori disszertáció, Budapest, 2014

Kiss Erika: *Jászberényi konfliktusok és megoldások a dualizmus korában. Almási László mandátumszerzésének története.* In: *Jászági Évkönyv*, 96-112. Jászberény, 2013

Budapesti Hírlap, 1898. december

(18. évfolyam, 332-360. sz.)

1898-12-29 / 359. sz.

Budapesti Hírlap, 1898. december

(18. évfolyam, 332-360. sz.)

1898-12-30 / 360. sz.

Budapesti Hírlap, 1898. december

(18. évfolyam, 332-360. sz.)

1898-12-30 / 360. sz.

Magyarország, 1898. december

(5. évfolyam, 334-363. sz.)

1898-12-31 / 363. sz.

Budapesti Hírlap, 1899. január

(19. évfolyam, 1-31. sz.)

1899-01-12 / 12. sz.

Borsszem Jankó, 1899

(32. évfolyam, 1-53. (1621-1673.) sz.)

1899-01-08 / 2. (1622) sz.

Pesti Hírlap, 1899. február

(21. évfolyam, 32-59. sz.)

1899-02-01 / 32. sz.

Pesti Hírlap, 1899. február

(21. évfolyam, 32-59. sz.)

1899-02-21 / 52. sz.

Pesti Hírlap, 1899. február

(21. évfolyam, 32-59. sz.)

1899-02-25 / 56. sz.

Pécsi Napló, 1899. február

(8. évfolyam, 26-48. sz.)

1899-02-25 / 46. sz.

Internetes források:

<http://epa.oszk.hu/00000/00030/02228/pdf/02228.pdf> Vasárnapi Újság 1896. november 1.

<http://jku.hu/2015/01/27/jaszbereny-diszpolgarai-anno/>

Metykó Béla helytörténeti kutató

EMLÉKEINK SUBLÓTJÁBÓL

Kunszentmiklós öreg hídja, ha mesélni tudna...

...de nem tud, mert a modernizáló gondolkodás áldozata lett. Pedig történelmi távlatokban jelentős események színhelye volt. Felidézek hát ezen egykori kultikus építményről-, előkötörván az elmúlt időkből – néhány eseményt.

Városunk a Duna egykori mellékága, a Bakér mentén épült. Lakott hely volt már négy és félezer évvel ezelőtt is, és a leletek alapján a mindenkor embere itt jó szálláshelyet talált.

Történetéről mégis inkább a kunok II. István és IV. Béla idején történő letelepedéséről vallanak a levéltári adatok. A török megszállás után a város építésének fellendülése az 1745-ös redemptióval volt párhuzamos.

A kunszentmiklói öreg híd

A város központjával szemben minden időben híd segítette a víz fölötti közlekedést. Nagy szükség volt rá, hiszen a túlsó parton voltak a legelők, a szérűskertek és a temető is.

1845-ben Petőfi Sándor ezen masszív cölöphídon találkozott a szomorú juhással, akinek a költő észlelése szerint földig ért a hosszú lába. Vagy a számárá volt rövid. A híressé vált megverselt történet a „Megy a juhász számaron” címet kapta. Így lett ez a fahíd irodalmi emlékhely, hiszen a falusi zsánerképet Petőfi e verssel vezette be a Gutenberg galaxisba.

1850 után a korhadt fahidat a városiasodó Kunszentmiklós vezetősége a kor meghatározó stílusában szép boltívekkel bíró hármas osztatú téglából rakott remek építményre cserélte.

Közrejátszott ebben, hogy a város mindenható főbírája, Virágh Pál uram a túlsó parton építette meg még 1820-ban a kúriáját, így a híres és népes Vi-

belelépett egy jókora tócsába, és elkiáltotta magát: „Kunszentmiklós öreg hídja de sáros...”

Egy hónap múlva a két vendég ismét leutazott Kunszentmiklósról és megjelent Gál Sándor tanár úr házában. Ez esetben magukkal hozták barátjukat, Szigeti Sándort, az ismert operaénekest is, aki egy szép nótával köszöntötte a vendéglátóját.

Együttal átnyújtott neki egy képeslapot, melyen a „KUNSZENTMIKLÓSI CSÁRDÁS” volt látható.

Így lett az öreg híd zenetörténeti emlékhely is.

Az esemény lezajlásának leírása Gál Sándor özvegyétől származik.

1944-ben tragédia történt, nemcsak az egész országban, de városunkban is. Varga Domokos nagyhírű írónk, Vargha Tamás nagytiszteletű úr fia örökítette meg egyik művében a szomorú történetet. A német visszavonulás alkalmával egy magyar katonát állítottak

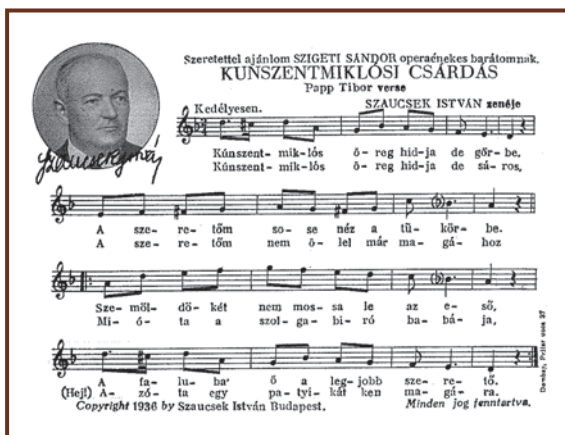
Történt pedig az Úrnak 1966-os esztendejében, június elsején, hogy megrázó esemény helyszíne volt a híd. Délelőtt a gimiben Arany János: Hídavatás című versét elemezték a tanulók. Ebben a budapesti Margit híd avatása utáni öngyilkossági hullámról verselt a költő.

Az egyik kisdiák ebéd után szokás szerint a hídon várta az imádott kis hölgyet. Jött is az rebegő pillákkal, ringló léptekkel, halvány rózsaszínével arccsokáján.

A felhevült ifjú könyörgött neki, hogy végre induljanak már el azon a sikamlós nádi ösvényen.

Vonakodott a kislány, s ekkor a legénykének eszébe jutott a Hídavatás tragikumuma, és zsarolni kezdte kedvesét: „Ha nem jössz, akkor leugrom!” „Ugorj” – szólt kacagva a diáklány.

Csobbant a történet. A víz térdig, az iszap derékig, a sár a feje búbjáig ért a fiúnak.

Szaucek István: Kunszentmiklósi csárdás
(Papp Tibor verse)

Kunszentmiklós, strandfürdő

rágh család biztonságosan közlekedhetett rajta. A híd elkészülte magával hozta a Bakér túlsó partjának a beépítését is.

1936-ban történt, hogy gimnáziumunk rajztanára, a jeles festőművész, Gál Sándor budapesti vendégeit fogadta egy kis barátkozás céljából. Bemutatta nekik a várost, és a legendás hidat is. Egyikük, Szaucek István volt, fővárosi gyógypedagógus tanár.

Zeneszerzőként is nevezetes, hegedűn, zongorán, sőt orgonán is igen jól játszott. Kiemelten szerette a népdalokat és a népies műdalokat, efféléket maga is szerzett.

A másik vendéget, Papp Tibornak nevezték, ő verselésben és nótaszöveg írásban jeleskedett. Ő volt az, aki a hídnál figyelmetlenségében lakkcipőjében

a híd őrzésére. A menekülő nácik aláaknázták a hidat, de nem tartották fontosnak, hogy szóljanak a robbantásról a bakának. Így a háromlyukú hídnak és a szerencsétlen magyar fiúnak egyszerre történt elmúlása. A katona még két napig haldoklott a Baksay Sándor püspök által épített szép klasszicista stílusú parókia falai között, a hét Vargha gyermek szeme láttára.

Az 1960-as évekre már én is jól emlékszem. A vaskorláttal ellátott jellegtelen betonhíd csak egy dologban volt igen szép. Csiklandozó ifjú korunkban találkozóhelye volt a szerelmes gimnazistáknak. Innen indultunk kézenfogva a Bakér menti nádasba a tocsogó ösvényen a minden elrejtő vízinövények rejtékébe, álmodozni a boldogságos jövődőről.

Tettével kiérdemelte az osztálytól a legszerelmesebb, a legbátrabb, legelészántabb, – no meg a leghülyébb címet.

1980 táján ezen szerelmi ösvény felöltetett, bitumennel szilárdítottatott, s szép házak épültek a nádas helyére a Bakér partjára.

Az én házam is itt épült. Csakhogy a folyót közben csöbe húzták, betemeték, így a sokat látott hídra már nem volt szükség többé.

Így ért véget a több évszázados, legendákban bővelkedő kunszentmiklósi öreg híd története. Így maradt a város Bakér nélkül, nádas nélkül, híd nélkül. De az emlékek nem múlandók, velünk élnek.

Székelly Gábor
helytörténeti kutató